

Fàbriques culturals: patrimoni industrial per reconnectar territori i comunitat

Publicat per [Interacció](#) [1] el 02/05/2018 - 14:21 | Última modificació: 09/06/2026 - 12:57

Els museus ja no són només contenidors de col·leccions. Aquest article de Kyra Romero proposa entendre algunes antigues fàbriques reconvertides en equipaments culturals com a peces estratègiques d'una xarxa territorial més àmplia. A partir dels casos del mNACTEC i del MUHBA, l'autora defensa que el patrimoni industrial pot actuar com una infraestructura cultural capaç de connectar ciutat, memòria i desenvolupament territorial.

La transformació d'antigues fàbriques en museus i equipaments culturals ha esdevingut una de les operacions més significatives de les polítiques patrimonials contemporànies. L'article introdueix el concepte de “**fàbrica cultural**”, definit com un element de patrimoni industrial reconvertit en museu que, per la seva localització, configuració i valor simbòlic, pot exercir un paper estratègic en l'organització del territori.

L'autora situa aquesta reflexió en el context de la societat postindustrial, marcada per la importància creixent del coneixement, les xarxes i la innovació. En aquest escenari, la cultura apareix com un recurs capaç de reforçar identitats territorials i generar noves formes de cohesió social. A Catalunya, la recuperació del patrimoni industrial s'explica tant pel pes històric de la industrialització com per les mobilitzacions que van evitar la desaparició de nombroses fàbriques i paisatges productius.

L'estudi destaca especialment el **Sistema Territorial del mNACTEC**, una xarxa de museus distribuïda per tot Catalunya que va trencar amb la concentració habitual de les institucions nacionals a Barcelona. El seu model es basa en la descentralització, la cooperació entre equipaments i el reconeixement del patrimoni industrial com a recurs de desenvolupament local. Les fàbriques recuperades esdevenen nodes d'una xarxa que connecta ciutats intermèdies, paisatges productius i comunitats locals.

Antigues fàbriques convertides en equipaments culturals que connecten patrimoni, memòria i desenvolupament territorial.

L'article també analitza el cas del **MUHBA**, que des de 2007 ha estès les seves seves més enllà del centre històric de Barcelona. Espais com Oliva Artés, Fabra i Coats o la Casa de les Aigües permeten explicar la ciutat des dels seus barris i des de la seva història industrial. Aquesta estratègia contribueix a redistribuir els fluxos culturals, generar noves centralitats i incorporar relats sovint absents de les narratives urbanes dominants.

La principal aportació del text és mostrar que aquestes xarxes culturals no només preserven patrimoni. També intervenen en l'espai públic, generen recorreguts, reforcen identitats locals i estableixen vincles entre passat i futur. Les fàbriques culturals apareixen així com a infraestructures capaces de produir urbanitat, cohesió i desenvolupament territorial a diferents escales.

Llegit avui, el text resulta especialment interessant perquè anticipa debats que han guanyat força en els darrers anys: la cultura com a infraestructura territorial, la descentralització dels equipaments i la capacitat dels espais patrimonials per actuar com a nodes d'un ecosistema cultural distribuït. Més que museus aïllats, les fàbriques culturals es presenten com a peces d'una arquitectura relacional que organitza el territori a través de la cultura.(n. de l'e., 2026)

Referència

Romero Branchadell, K. (2017). *[Fábricas y redes] culturales: Elementos patrimoniales estratégicos para organizar el territorio*. Escuela Técnica Superior de Arquitectura de Barcelona, Universitat Politècnica de Catalunya

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Publicacions acadèmiques

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: desenvolupament territorial

Etiquetes: equipaments culturals

Etiquetes: patrimoni cultural

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: valor públic de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2018/patrimoni-industrial>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/62bcn_romerokyra.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7670>